Kestävä kehitys ja edunvalvonta 1.6.2016 LAUSUNTO

Eduskunnan suuri valiokunta

SuV@eduskunta.fi

LAUSUNTO KOSKIEN VALTIONEUVOSTON SELVITYSTÄ: KIERTO KUNTOON – KIERTOTALOUTTA KOSKEVA EU:N TOIMINTASUUNNITELMA (E/88/2015 VP) SEKÄ VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ EDUSKUNNALLE EHDOTUKSISTA EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVEIKSI (JÄTEDIREKTIIVIEN UUDISTAMINEN U 27/2015 VP)

Eduskunnan suuri valiokunta on pyytänyt Metsä Boardilta lausuntoa valtioneuvoston selvityksestä koskien kiertotaloutta ja kirjelmästä koskien jätedirektiivien uudistamista. Metsä Boardin emoyhtiö Metsä Group yhtyy Metsäteollisuus ry:n lausuntoon ja korostaa omassa lausunnossaan seuraavia asioita.

Kiertotaloustoimintasuunnitelma

Biotalouden toimijoilla merkittävä rooli kiertotaloudessa

Kiertotaloustoimintasuunnitelmalla ja jätedirektiivien uudistamisella edistetään kiertotaloutta EU:ssa. Suomen hallituksen strategisena painopisteenä on edistää sekä bio- että kiertotaloutta.

Metsä Group katsoo, että kiertotalouden edistämisessä tulee kiinnittää erityistä huomiota biotalouden toimijoiden rooliin ja merkitykseen kiertotaloudessa. On tärkeää, että kiertotaloudessa erotetaan uusiutuvat ja uusiutumattomat raaka-aineet sekä edistetään uusiutuvien raaka-aineiden käyttöä.

Suomalainen metsäteollisuus on edelläkävijä resurssitehokkuudessa ja kiertotaloudessa. Valmistamme uusiutuvasta raaka-aineesta kierrätettäviä ja korkealaatuisia tuotteita, jotka korvaavat fossiilisia materiaaleja. Paperi ja kartonki ovat yksi eniten kiertävistä materiaaleista ja 72 % paperista ja kartongista kierrätetään Euroopassa.

Metsäteollisuus hyödyntää jo nyt sellunvalmistuksen sivuvirrat kiertotalousmallin mukaan lähes kokonaan. Nykyaikainen sellutehdas on kiertotalouden keskipisteessä ja sen bioperäisten sivuvirtojen ympärille muodostuu teollisia symbiooseja. Äänekosken biotuotetehdas on erinomainen esimerkki kiertotaloudesta. Biotuotetehtaan ytimenä on maailman tehokkain sellutehdas ja uudet biotuotteet ja kumppanuudet liitetään vaiheittain kehittyvään selluliiketoimintaan. Tehtaan paikalliset sivuvirrat tullaan hyödyntämään 100 prosenttisesti. Myös tehtaan tuotteita jatkojalostetaan ja kierrätetään. Näin voidaan parhaiten edistää puun materiaalikäyttöä ja työllisyyttä.

Metsä Group
P.O.Box 10, 02020 Metsä, Finland
Revontulenpuisto 2, 02100 Espoo, Finland
Tel. +358 10 4601
Fax +358 10 465 4400
www.metsagroup.com

Metsäteollisuuden kilpailukyky rakentuu ensi- ja kierrätyskuidulle, joilla on erilaiset tuoteominaisuudet ja käyttökohteet. Pohjoisen hidaskasvuisesta puusta tuotettu ensikuitu on lujaa, kevyttä ja puhdasta. Suomalainen metsäteollisuus on merkittävä ensikuidun tuottaja ja Metsä Board valmistaa Suomessa kartonkia ensikuidusta.

Ensikuidulla on merkittävä rooli kiertotaloudessa. Kierrätys ei toimi ilman, että ensikuitua tulee jatkuvasti mukaan kiertoon. Ilman ensikuitua jo puolessa vuodessa olisi vakava kuitupula. On tärkeää, että ensi- ja kierrätyskuitua kohdellaan tasavertaisesti lainsäädännössä, eikä esimerkiksi kierrätyskuidun käytölle aseteta tuotekohtaisia tavoitteita.

EU-tasolla on keskusteltu numeraalisista resurssitehokkuustavoitteista ja komissio harkitsee seurantajärjestelmän luomista resurssitehokkuuden mittaamiselle. EU-tasolla ei tule asettaa numeraalisia resurssitehokkuustavoitteita, sillä jo nyt on olemassa useita ilmasto- ja ympäristötavoitteita, jotka liittyvät resurssitehokkuuteen. Mahdollisessa resurssien käytön mittaamisessa on tärkeää ottaa huomioon uusiutumattoman ja uusiutuvan raaka-aineen väliset erot.

Jätedirektiivien uudistaminen

Teollisuuden sivuvirtojen hyödyntäminen

Teollisten symbioosien edistäminen edellyttää, että teollisuuden sivuvirtojen käytön esteitä puretaan ja viranomaiskäytänteitä yhdenmukaistetaan. Lainsäädäntö rajoittaa sivuvirtamateriaalien edelleen toimittamista, ja viranomaisten tulkinta ja käytänteet vaihtelevat sekä EU:n jäsenmaissa että jäsenmaiden välillä. Esimerkiksi keräyspaperista valmistettavan uusiomassan sivuvirtana syntyvä siistausliete katsotaan Slovakiassa sivutuotteeksi (tiiliteollisuuden raaka-aine), Saksassa biopolttoaineeksi ja Suomessa jätteeksi.

Metsä Group kannattaa komission ehdotusta tarkentaa jätedirektiivissä olevia jätteen ja sivutuotteen määritelmiä. Ehdotuksen mukaan teollisuuden sivuvirrat olisivat ensisijaisesti sivutuotteita elleivät jätteen kriteerit täyty. Lisäksi hyödyntämisprosessin läpikäynyt materiaali voitaisiin katsoa lakanneen olemasta jätettä. Toiminnanharjoittaja voisi mahdollisesti päättää sivutuotestatuksesta nykyistä kevyemmällä menettelyllä.

Metsä Group kannattaa myös komission ehdotusta jätehierarkian noudattamisesta, jossa energiakäyttö tulee kierrätyksen jälkeen. Metsä Group kuitenkin korostaa, että erityisesti paikalliset olosuhteet huomioon ottaen joissakin tilanteissa on sekä ympäristön, terveyden että talouden näkökulmasta tärkeää mahdollistaa jätteen energiakäyttö.

EU:n jätteensiirtoasetusta tulisi puolestaan muuttaa siten, että se kohtelee tasapuolisesti eri materiaaleja ja että tutkimuskäyttöön kuljetettavan jätteen määrän painorajaa nostetaan. Nykyinen 25 kg raja estää kansainvälisten tk&i-projektien toteutumista.

EU:n lannoiteasetuksen uudistamisessa tulisi mahdollistaa sivutuotteesta valmistetun lannoitteen käyttäminen koko EU:n alueella Suomen mallin mukaisesti. EU-tasolla tulisi kannustaa sivuvirroista valmistettavien lannoitemateriaalien käyttöä. Teollisuuden sivuvirrat, kuten biotuhkat ja tietyt puuperäiset jakeet, tulee sisällyttää lannoitedirektiivin raaka-ainelistaan jo direktiivin ensivaiheessa.

Pakkaus ja pakkausjätedirektiivin määritelmät ja kierrätystavoitteiden laskeminen

Metsä Group yhtyy Metsäteollisuus ry:n kantaan. Metsäteollisuus ry:n mukaan komission pakkaus- ja pakkausjätedirektiiviin ehdottama pakkausjätteen määritelmä ei ole hyväksyttävissä,

ennen kuin siihen sisällytetään nykyisessä määritelmässä oleva tuotannon jäännösjätteitä koskeva ulosrajaus.

Kierrätystavoitteiden laskemiseksi komissio ehdottaa uutta määritelmää ”final recycling" (lopullinen kierrätys). Metsäteollisuus ry katsoo, että termi tarkoittaa jätteen saapumista kierrätyslaitokselle (ns. laitoksen portille).

Maantäytön ja jätteen kierrätyksen välistä rajanvetoa on vielä tarpeen selventää. Maantäyttöä ei katsota kierrätykseksi. Metsäteollisuus ry ehdottaa, että maantäytön määritelmästä poistetaan viittaus jätteiden käyttöön maisemointi- ja rakentamistarkoituksessa.

Kierrätystavoitteet ja orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto

Metsä Group kannattaa Metsäteollisuus ry:n näkemystä, jonka mukaan komission tulee arvioida laskentamenetelmien muutosten vaikutukset tämän hetkisen kierrätyksen lähtötasoon ennen uusien tavoitteiden asettamista.

Metsäteollisuus ry katsoo, että komission esittämät pakkausten uudelleenkäytön valmistelu- ja kierrätystavoitteet ovat kunnianhimoisia. Näin ollen on tärkeää, että uudelleenkäytön valmistelu sisällytetään kierrätystavoiteisiin. Lisäksi Metsäteollisuus ry korostaa, että kierrätystavoitteiden asettamisessa tulee ottaa huomioon uusiutuvan raaka-aineen ympäristöhyödyt suhteessa uusiutumattomiin.

Metsä Group ei kannata Suomen ehdotusta orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon laajentamisesta muihin EU-maihin sellaisena kuin asiasta on säädetty valtioneuvoston asetuksessa kaatopaikoista 331/2013. Orgaanisen jätteen kaatopaikkakielto on ollut voimassa noin puoli vuotta ja jo nyt voidaan sanoa kiellon hankaloittaneen teollista toimintaa oleellisesti.